

Enighet mellom regjeringspartiene og KrF om oppgaveoverføring og regionreform

24.09.2018

Innledning

Partene er enige om at regionsstrukturen som ble vedtatt 8.juni 2017 ligger fast.

Målet om fylkeskommunene som sterkere regionale samfunnsutviklere følges opp ved at regjeringen vurderer om ytterligere oppgaver kan overføres fra statsforvaltningen til fylkeskommunene. Dette vil bidra til at beslutninger legges på et forvaltningsnivå nærmere innbyggerne, som nærhetsprinsippet i den nye kommuneloven forutsetter. Dette vil gi innbyggerne større innflytelsesmulighet på den konkrete oppgaveutførelsen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal gjennomgå regional stats inndeling for å tilpasse seg den nye fylkeskommunestrukturen, der dette er logisk. Formålet er å styrke mulighetene for samhandling mellom regional stat og fylkeskommunen og innad i staten mellom ulike deler av regional stat. Det skal prioriteres endringer i regional stats geografiske inndeling som:

- bidrar til effektivisering av statlig forvaltning
- bidrar til bedre samhandling på tvers i staten
- bidrar til bedre samhandling mellom regional stat og fylkeskommunene
- bidrar til forenkling for brukerne: kommuner, næringsliv og innbyggere

Arbeidet med utflytting av statlige arbeidsplasser følges opp, med sikte på å flytte flere arbeidsplasser ut fra Oslo. Videre skal regjeringen påse at de statlige retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjensteproduksjon følges opp, slik at nye statlige arbeidsplasser som hovedregel skal etableres utenfor Oslo.

Det er også enighet om å redusere byråkratiet og bidra til en mer effektiv offentlig forvaltning. Færre fylkeskommuner skal samlet sett føre til færre ansatte i administrative stillinger, færre heltidspolitikere på regionalt nivå og mer ressurser til tjenester som kommer innbyggere og næringsliv til gode.

Regional planlegging/samfunnsutviklerollen

- Det tas sikte på å innlemme de regionale utviklingsmidlene helt eller delvis i inntektssystemet fra 2020.
- Fylkeskommunene deltar i utarbeidelsen av samfunns mål (kun) for større statlige infrastrukturprosjekter

Klima og miljø

Fylkeskommunen (FK) har ansvar for oppgaver som har et tydelig regionalpolitisk handlingsrom og er viktige premissleverandør for en god miljø- og klimapolitikk.

En viktig forutsetning for å nå klimamålene er at de blir integrert i fylkeskommunenes og kommunenes planlegging etter plan- og bygningsloven. FK har klart ansvar og handlingsrom til å innta en regional strategisk rolle i klimaarbeidet, gjennom ansvaret som regional planmyndighet og som planfaglig veileder overfor kommunene. FK har også ansvar for andre oppgaver som har stor betydning for klima, f. eks. kollektivtransport og infrastruktur.

Alle oppgaver hos fylkesmannen som innebærer politisk skjønn innenfor artsforvaltning, utenom truede arter og verneområdeforvaltning, er overført til fylkeskommunen.

- Vannressursforvaltningen overføres ikke fra fylkeskommunen til staten.
- Oppgaver knyttet til statlige sikrede friluftsområde som i dag utføres av fylkesmannen, samt deler av Miljødirektoratets forvaltningsansvar for de statlig sikrede friluftsområdene (oppfølging av Prop. 84 S)
- Oppgaver knyttet til Skjærgårdstjenesten som i dag utføres av fylkesmannen (oppfølging av Prop. 84 S)
- Oppgaver på kulturminneområdet som i dag utføres av Riksantikvaren. Deler av tilskuddsordninger til formål som inngår i ev. nye bevaringsprogrammer kan overføres etter inneværende programperiode som løper til 1.1.2020. (oppfølging av Prop. 84 S)
- NVE skal konsultere fylkeskommunene og vektlegge fylkeskommunal planlegging i konsesjonsbehandlingen til utbygging av vannkraft på 1-10 MW og vindkraft over 1 MW/5turbiner.

Kompetanse og integrering

- Utvidet ansvar for regional kompetansepolitikk (oppfølging av Prop. 84 S)
- Fylkeskommunenes rolle i kompetansereformen tydeliggjøres i kommuneproposisjonen for 2020.
- Tilskudd til karriereveiledning overføres til fylkeskommunene (om lag 30 mill. kroner). Samarbeidet regionalt med NAV opprettholdes som nå.
- Tilskudd til studieforbund utredes med sikte på endringer i innretningen som muliggjør at noe overføres til fylkeskommunene, og deling mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet. (om lag 200 mill. kroner)
- Det utredes om fylkeskommunen bør få en større rolle i samordning av kompetansepolitikken for å bidra til økt sysselsetting og lavere arbeidsledighet
- Det utredes innen 1.12.18 om ansvaret for arbeidsmarkedsopplæring bør ses i sammenheng med fylkeskommunens ansvar for opplæring og grunnleggende kompetanseutvikling.
- Tilskudd til bedriftsintern opplæring (BIO) overføres til fylkeskommunen

De nye fylkene skal ta et større ansvar på integreringsområdet. Dette gjelder særlig ansvar for å kvalifisere innvandrere til å møte regionale arbeidsmarkedsbehov. Dette vil innebære en

styrking av regionenes rolle i kompetansepolitikken og bidra til å øke sysselsettingen blant innvandrere. De nye fylkene skal:

- utarbeide planer som også omfatter tiltak for å kvalifisere flyktninger og innvandrere til å møte regionale arbeidsmarkedsbehov.
- få et utvidet ansvar for forsterket grunnopplæring til ungdom som mangler dette, slik at flere får reell mulighet for å gjennomføre videregående opplæring.
- Tilskudd til etablereropplæring som i dag forvaltes av IMDi.
- Tilskudd til mentor- og traineeordninger som i dag forvaltes av IMDi.
- Tilskudd til jobbsjansen del B
- I arbeidet med integreringsstrategien vurderes det om ytterligere oppgaver kan overføres til fylkeskommunene.
- Minoritetsrådgiorderordningen vurderes overført etter at ordningen er videreutviklet og styrket
- Det skal utredes hvordan ressurser og kompetanse overføres fra staten til fylkene, slik at fylkene kan få ansvaret for bosetting internt i regionene og annen regional samordning av integreringspolitikken, innenfor rammen av nasjonal politikk. De nasjonale oppgavene som er lagt til regionskontorer, som f.eks. uttak av overføringsflyktninger i samarbeid med UDI, skal bli værende i IMDi. Den nasjonale forankringen av bosettingspolitikken er helt avgjørende i et beredskapsperspektiv. IMDi må derfor beholde et nasjonalt ansvar for bosetting, og ordningen med et bosettingsutvalg med representanter for kommune og stat beholdes. Det er også helt nødvendig å ha et nasjonalt fagorgan for integreringsområdet.

Barnevern

- Det utredes om en overføring av BUFeTats oppgaver i barnevernet til fylkeskommunene vil gi et styrket tilbud til utsatte barn og familier. Målet er en styrking av innsatsen overfor barn som trenger disse tjenestene. Særlig skal det legges vekt på mulighetene for tidlig inngripen fra et bredt spekter av tjenester og på god tilgang i alle deler av landet til spesialiserte tilbud for dem med de mest komplekse behovene.

Landbruk

- Forvaltning av tilskudd til utrednings- og tilretteleggingstiltak i landbruket som i dag gjøres av fylkesmannen (oppfølging av Prop. 84 S)
- Forvaltning av tilskudd til kystskogbruk som i dag gjøres av Landbruksdirektoratet (oppfølging av Prop. 84 S)
- Regionalt næringsprogram overføres til fylkeskommunene

Samferdsel

- Fylkesdelen av sams vegadministrasjon
- Ansvaret for de statlige fiskerihavnene som i dag ligger hos Kystverket (oppfølging av Prop. 84 S)
- Kjøp av innenlandske flyruter som i dag gjøres av Samferdselsdepartementet (oppfølging av Prop. 84 S)
- Tilskudd til ikke-statlige lufthavner som i dag forvaltes av Samferdselsdepartementet (oppfølging av Prop. 84 S)

- Det tas sikte på å overføre støtteordningen for bredbåndsutbygging. NKoms faglige rolle knyttet til tilskuddsordningen vurderes
- Den statlige tilskuddsordningen for utvidet TT-tilbud innlemmes i rammen til fylkeskommunen, men ikke før ordningen er blitt finansiert som en nasjonal ordning.
- Tilskudd til skredsikring av fylkesveger innlemmes i 2020.
- Tilskuddet til gang- og sykkelveger langs fylkeskommunalt og kommunalt vegnett innlemmes i 2020.
- Tilskudd til fiskerihavneanlegg innlemmes i 2020.
- Koordinering av kollektivtrafikken mellom fylke og stat utvides for å bidra til at begge parter når målsettingene innenfor kollektivområdet. Dagens samarbeidsavtaler mellom Jernbanedirektoratet og fylkeskommunen utvides til også å omfatte:
 - Ruteendringsprosesser, herunder når og hvordan prosessen skal være.
 - Fylkeskommunen tar ansvar for dialogen med kommunene.
 - Produksjon av transporttjenester.
 - Utforming av krav til hele eller deler av tilbudet,
 - Byvekststevne
 - Avtale for øvrige deler av fylkene,
 - Samspillet mellom buss- og togtilbud.
 - Forpliktende samarbeide om ruteinformasjon.

I tillegg er Kommunal- og moderniseringsdepartementet i gang med å styrke den regionale planleggingen.

Næringsutvikling og næringsrettet forskning

- Fylkeskommunen skal styrkes som næringspolitisk aktør ved at det flyttes oppgaver fra SIVA og IN til fylkeskommunene. Målsettingen er at de skal flyttes innen 1.1.2020.
 - o For Siva:
 - Næringshageprogrammet
 - inkubatorprogrammet.
 - o For Innovasjon:
 - Deler av etablerertilskudd knyttet til gruppe 1
 - mentorprogram
 - bedriftsnettverk
 - utrede om reiselivssatsingen bør flyttes

Den helhetlige gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet kan bidra til at ytterligere oppgaver som kan styrke fylkeskommunens rolle som næringspolitisk aktør flyttes til fylkeskommunene. Det skal særlig ses på utflytting av oppdragsgiveransvaret for virkemidler knyttet til småbedrifter og lokale/regionale formål. Det skal også utredes om det er behov for endringer i organisasjons- og tilknytningsformen for de nasjonale virkemiddelaktørene, herunder SIVA og Innovasjon Norge.

- Det er en målsetting å styrke de regionale forskningsfondene, RFF. For å sikre økt FoU-innsats i næringslivet, er det behov for å supplere nasjonale virkemidler med regionale

virkemidler som hensyntar at det er ulike FoU-behov og -muligheter i regionene. Fylkeskommunene kjenner bedriftene i sin egen region og deres FoU-behov og har særlig gjennom RFF en viktig oppgave i å mobilisere og kvalifisere regionale aktører til forskning.

Størrelsen av andelen RFF skal styrkes med, avklares etter en gjennomgang av de ulike nasjonale næringsrettede virkemidlene. Det skal særlig arbeides med en nærmere konkretisering av hvilke virkemidler som vil styrke fylkeskommunenes rolle i å mobilisere og kvalifisere virksomheter til å investere mer i FoU. Virkemidler som departementene skal vurdere i denne sammenheng er blant annet:

- FORREGION,
- RFF
- ordningene med Nærings-ph.d.
- MABIT-ordningen
- mobilisering til Skattefunnordningen.

Kultur

- Hagen-utvalgets forslag vurderes i den kommende kulturmeldingen. Et større fylkeskommunalt ansvar for kulturoppgaver varsles i oppgavemeldingen.

Folkehelse

Hele folkehelseporteføljen som i dag ligger hos FM overføres fylkeskommunen, med unntak av tilsynsoppgaver og midler som er direkte supplerende til kommunenes inntektssystem og som bør forvaltes helhetlig av staten. Det innebærer at midlene til "Leve hele livet" ikke flyttes. Konkret betyr dette at følgende tilskudd flyttes til fylkeskommunen:

- Tilskudd til friskliv, mestring og læring
- Tilskudd til tverrfaglig innsats på rusfeltet
- Midler i program for folkehelsearbeid som i dag forvaltes av Helsedirektoratet innlemmes i rammetilskuddet til fylkeskommunene etter programperioden.

Styrking av Nord-Norge

- Forvaltning av tilskudd til kvensk språk og kultur overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune
- Omlag halvparten av midlene over tilskuddsordningen Arktis 2030, som involverer nord-norske aktører overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge.
- Fylkeskommunenes involvering i planleggingen av gjennomføring av møter i Arktisk Råd sikres/styrkes og tydeliggjøres gjennom utarbeidelsen av målsetninger, regler og rutiner for samarbeidet mellom aktørene.
- Det etableres et sekretariat for Nordområdeforum i Vadsø.
- Partene oppfordrer fylkeskommunene i Troms og Finnmark til å ta vesentlig mer hensyn til Finnmark og Vadsø i fordeling av arbeidsplasser i den nye fylkeskommunen, særlig med henblikk på fordelingen av fylkesadministrasjonen.

Konsultasjon

Regjeringen konsulterer KrF om mandat for utredningene for de områdene partene er enige om at må utredes videre, samt øvrige oppfølginger i henhold til meldingen.

Pilotering

Det må åpnes for piloteringsordning for å utprøve om fylkeskommunene kan løse oppgaver utover det som formelt overføres. Dette for å bidra til innovasjon og effektivisering i offentlig sektor.

Overføring av nye oppgaver

Det forutsettes at oppgaver overføres med ressurser. På samferdselsområdet må oppgaver som overføres være i samsvar med NTP.

Forhandlinger i Stortinget

Partene kan kun gjøre endringer ved behandlingen av stortingsmelding om oppgaver dersom alle fire partiene er enige.
